

“Террорист ватан, миллат, ва дину мазҳаб надорад”.

Эмомалӣ Раҳмон

Ҷаҳони имрӯза ба мавҷи хушунатбори гурӯҳҳои ифротиву хусусияти террористидошта мувоҷеҳ гашта, солҳои охир доир ба афзоиш ва густариши терроризм, экстремизм ва дигар падидаҳои номатлуби ҳатарафзо, ки боиси ташвиши ҷомеаи ҷаҳонӣ гаштаанд дар васоити ахбори омма хабару нигоришоти зиёде ба назар мерасанд, ки ин нукта давлату ҷомеаи соҳибтамаддуни моро низ бетараф гузошта наметавонад.

Ҳадаф аз баёни ин матлаб, пеш аз ҳама, аз хатари глобалии терроризм ба масоили сиёсати умумиҷаҳонӣ доништа мешавад. Ҷумҳурии Тоҷикистон низ чун узви ҷудонопазири ҷомеаи ҷаҳонӣ аз хатару таҳдиди терроризми байналмилалӣ бетараф буда наметавонад. Дар шароити бӯҳрони иқтисодӣ, ки имрӯз соири кишварҳои оламро фаро гирифтааст, зуҳури падидаҳои номатлуби замон, амсоли терроризм, экстремизм ва сепаратизм вазъиятро дар равобити байналмилалӣ ноором сохта, пайваستا ба амнияти кишварҳо таҳдид менамояд. Ниғаҳдори осудагиву суботи сиёсӣ, ваҳдат ва якпорчагии Тоҷикистони маҳбуб, аз вазоифи аввалиндараҷаи Ҳукумату роҳбарияти мамлакат маҳсуб ёфта, ҷомеаи шахрвандии моро водор менамояд, ки дар ин масъала бетараф набошанд.

Терроризм аз вожаи латинии “terror” сарчашма гирифта маънои тарс, ваҳм ва бимро дорад, ки асосан ашхос ва гурӯҳҳои даст ба амалҳои террористӣ зананда, мақсад ва мароми нопоки ҳешро бо роҳу равишҳои хусусияти зуроварӣ ва тарсу даҳшатафканидошта, пиёда месозанд.

Экстремизм бошад аз калимаи фаронсавии “extremisme” ва истилоҳи латинии “extremus” реша гирифта, маънои томаш ифротгарой, тундравӣ, афкор ва амали тундравона мебошад ва экстремист шахсест, ки дар ғаъолияти ҳаётии ҳеш тарафдорӣ амалҳои яқравона ва тундравиро маром қарор дода, онро дар тамоми соҳаҳои ғаъолияти худ – дин, сиёсат, идеология, илм ва ҳатто варзиш мавриди истифода қарор медиҳад.

Экстремизм дар Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи мубориза бар зидди

экстремизм-ифротгарой” ба таври зайл баён карда шудааст, ки ин изхори фаъолияти ифротии шахсони ҳуқуқӣ ва воқеӣ ба даъвати нооромӣ, дигаркунии сохти конститутсионӣ дар давлат гасби ҳокимият ва тасарруфи салоҳияти он, ангезонидани наҷодпарастӣ, миллатгарой, бадбинии иҷтимоӣ ва мазҳабӣ мебошад.

Ташкилоти экстремистӣ ин иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, динӣ, ё дигар ташкилотҳои ғайритиҷоратӣ, ки нисбати он тибқи асосҳои пешниҳоднамудаи қонуни дар боло зикршуда оид ба барҳам додан ё манъ намудани фаъолияти воқеа ба машғул шудан ба фаъолияти экстремистӣ қарори суд ба қувваи қонун даромадааст, мебошад.

Терроризм ва экстремизм вожаҳои нав набуда, дар тӯли таърихи инсоният арзи ҳастӣ намуда, фаъолияти онҳо дар аксари ҳол бо иҷрои супоришоти фармоишгарони сиёсӣ ва гурӯҳҳои алоҳида ба тарсонидан ва қуштори ҷеҳраҳои намоёни замони ҳеш рағбона қарда шуда буд ва дар акси ҳол, дар замони муосир он хусусияти гурӯҳиро ба ҳуд қасб намуд, ки асосан бо воситаи зӯровариҳои гурӯҳҳо ва ҳизбҳои манфиатҷӯ муқобили давлат - ҳамчун субъекти сиёсӣ, баромад намуда, аз дигар тараф, ҳатари таҳдиду зӯровариҳо нисбати аҳолии оқошта ба амал мебарорад.

Қӯшида нест, ки дар рағанди ҷаҳонишавӣ ва барҳӯрди тамаддунҳо ваъзият дар баъзе манотиқи қурраи замин, алаҳқусус, мамлақатҳои мусалмоннишин ба таври қуллӣ тағйир ёфта, ҷангу ҳунрезихо мушоҳида қарда мешавад ва ба ҳамагон маълум аст, ки ин гурӯҳҳои террористӣ барои анҷоми аъмоли ваҳшиёнаи ҳеш ба мазҳабу дин тақя меқунанд, вале қуштору гораггарӣ, ваҳшоният, ҳунрезӣ, одамабой ва ҳатарэҷодқунӣ нисбати аҳолии оқошта бо арзишҳои динӣ, бағижа дини муғбини Ислои алоқамандие надоранд.

Дарқи ҳамин мафохими дар боло зикршуда аст, ки Роҳбари муаззами кишварамон аз ақсар минбарҳои бағанди байналмилалӣ ва инҷунин, Паёмҳои ҳеш ба Маҷлиси Олии кишвар терроризм ва экстремизмо маҳқум намуда, аз дину мазҳаб, ватан ва миллат надоштани он таъқид меқунанд.

Дар тағлиги ақидаҳои террористӣ ва экстремистӣ ташкилотҳои маҳсуси ҳориҷӣ дар минтақаҳои гуногуни қураи замин манфиатдоранд ва ин андешаҳо ро миёни ҷомеаи оқошта, алаҳқусус, ҷавонон тағлиғ ва интишор меамоёнд. Дар айни ҳол гурӯҳҳои террористии ба ном “Давлати исломӣ”, “Ҳизбуттаҳрир”, “Ҳизбуллоҳ”, “Ал-қоида”, “Боқо-Ҳарам”, “Толибон” ва монанди инҳо барои анҷомдиҳии гаразҳои сиёсӣ ва

акидаҳои ифротии худ фаъолият доранд.

Ин ҳолатҳо асосан дар Шарқи Наздик, Осиё, Русия, Африқои Шимолӣ, баъзе манотиқи Аврупо ва Афғонистони ҳамсоякишварӣ мо ба назар мерасанд, ки ин баёнгарӣ ба ҳатарҳои аввалиндараҷаи ҷаҳонӣ муосир мубаддал гаштани ин зухуроти номатлуб мебошад. Вобаста ба ин, Асосгузори сулҳу Ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти кишварӣ азизамон дар Паёми ҳеш ба Маҷлиси Олии кишвар аз 20-уми январӣ соли 2016 ин падидаҳо ҳамчун вабои аср ва на кам аз ҳатарӣ яроқи ядрӣ тазаккур дода, таъкид менамоянд, ки: “Имрӯз терроризм ва экстремизм ҳамчун вабои аср ба амалиятҳои ҷаҳон ва ҳар як сокини сайёра таҳдид карда барои башарият ҳатарӣ на камтар аз силоҳи ядроиро ба миён овардааст”.

Терроризм ва экстремизми муосир дар даҳсолаҳои охир бо прогресси илмӣ ҳамкадам ва дорӣ яроқи аслиҳои гуногунамудӣ катли он гашта, ҳатто дар ихтиёр васоити аҳборӣ омма ва тарзҳои интиқоли иттилоот, инчунин механизми муосири таблиғотино низ ба даст овардидааст.

Терроризм ва экстремизми муосир симои ба худ сиёсӣ гирифта, дар навбати аввал, бо ваъдаҳои пучи инқилобӣ иҷтимоӣ ва озодихӣ миллӣ, таблиғотӣ ва ширпардозӣ намуда, ҳатто ба тасарруфи ҳудуди сарҳадоти давлатҳо азми намуда, гӯшаҳои гуногуни сайёраи дунёро фаро гирифта, тадриҷан паҳн гашта истодааст.

Терроризм ва экстремизми муосир бо худ ҳислати оммавиро соҳиб гашта, дар он мутаассифона на танҳо гурӯҳҳои сиёсӣ, балки иттиҳодияҳои миллӣ ва динӣ, ки дар асоси манфиатҳои иҷтимоӣ ва иқтисодӣ таҳкил шудаанд, низ ҷалб карда шуда истодаанд, зеро терроризм имрӯз ҷун силоҳи асосии расидан ба манфиатҳои сиёсӣ ва иқтисодии онҳо мубаддал гашта, террорист ва экстремист ҳамчун ашхоси иҷроқунанда ва воситаи расидан ба мақсадҳои ғаразноқи онҳо табдил гаштааст. Вале ин ҳама наметавонад асоси пешрафти фаъолият ва ҳукмронии даҳшатанғезонаи ин ниҳодҳо бошад, зеро то ба ин замон таърих гувоҳ аст, ки ягон шахс, гурӯҳ, ҳизб, ҳаракат ва инчунин, соҳибдавлате ағарҷанде соҳиби тамоми иқтидор бошад ҳам, бо зӯрӣ, бимдихӣ ва қуштору ғорат наметавонад пояҳои давлатдорӣ ҳешро мустанҳкам ғардонад, балки ин амал боиси шикаст, ҳорӣ ва залилии он ғардида метавонад.

Дар ин рост, боз ҳам аз суҳанони қотеъ ва ҳирадмандонаи Асосгузори сулҳу Ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, ки

мубориза бо терроризм ва экстремизм фазои боварӣ, эҳтиром ба манфиатҳои ҳамдигар ва муттаҳид шудани ҳамаи кишварҳои дунёро дар пешорӯи ин ҳатари умумӣ тақозо менамояд ва истифодаи “сиёсати дугона” нисбат ба терроризм ва экстремизм самаранокии кӯшишҳои ҷомеаи ҷаҳониро дар муборизаи муштарак бо ин зухурот ҷиддан коҳиш дода, баръакс, муҳолифатҳои навро байни эътилофҳои ҳарбӣ вуҷуд мекунад ва авзои ҷаҳонро боз ҳам ноором месозад - гуён таъкид месозанд, ҳело бомаврид буда, барои ҷомеаи ҷаҳонӣ ва созмонҳои байналхалқӣ, ки мубориза бо терроризм ва экстремизмро маҳаки қори ҳеш қарор додаанд, заминаи муҳим ва ҳушдори бамаврид махсус меёбад.

Аваззода Саҳбо Аваз - сарвари МТМУ №3